
EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Mae'r Gorchymyn hwn, sy'n gymwys i Gymru, yn gwneud diwygiadau i ddarpariaethau amrywiol is-ddeddfwriaeth. Daw'r diwygiadau o ganlyniad i Ddeddf Partneriaeth Sifil 2004 (p.33) (“y Ddeddf”). Mae'r Ddeddf, sy'n dod i rym ar yr un dyddiad â'r Gorchymyn hwn, yn galluogi cyplau o'r un rhyw i ffurfio partneriaeth sifil drwy gofrestru fel partneriaid sifil i'w gilydd (a gellir trin perthnasoedd tramor a gofrestrwyd dramor fel partneriaethau sifil). Mae'r Ddeddf yn darparu i bartneriaid sifil gael eu trin yn yr un modd â phobl briod o ran buddiannau a rhwymedigaethau.

Mae'r Atodlen yn diwygio is-ddeddfwriaeth amrywiol.

Mae paragraff 1 yn diwygio Rheoliadau Awdurdod Datblygu Cymru (Iawndal) 1976 (O.S. 1976/2107). Diwygir rheoliadau 22, 23, 24, 28 a 31 (sy'n ymwneud â thalu iawndal ymdeol i swyddogion pensiwnadwy ac i weddwon a dibynyddion y cyfryw swyddogion) er mwyn cynnwys cyfeiriad at bartneriaid sifil sy'n goroesi.

Mae paragraff 2 yn diwygio paragraff 17 o Atodlen 3 i Orchymyn Mynwentydd Awdurdodau Lleol 1977 (O.S. 1977/204). Mae paragraff 17 yn ddarpariaeth dehongli ac mae'n diffinio “relative” at ddibenion Atodlen 3, sy'n ymwneud â symud cerrig beddau a chofebion eraill a lefelu beddau. O dan Atodlen 3, os bydd perthynas yn gwrthwynebu cynigion i symud carreg fedd neu gofeb arall neu i lefelu bedd, ni chaiff awdurdod claddu fynd yn ei flaen o ran y carreg fedd honno neu'r bedd hwnnw, oni cheir mewn amgylchiadau penodol gydsyniad yr Ysgrifennydd Gwladol. Effaith y diwygiad yw cynnwys partner sifil yn y diffiniad o berthynas.

Mae paragraff 3 yn diwygio Rheoliadau Dyfardaliadau'r Wladwriaeth (Bwrsariau'r Wladwriaeth ar gyfer Addysg Oedolion) (Cymru) 1979 (O.S. 1979/333), i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil yn hytrach na'r term “spouse” pan fo'r term yn digwydd yn y Rheoliadau hyn.

Mae paragraff 4 yn diwygio Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Treuliau Teithio a Pheidio â Chodi Tâl) 1988 (O.S. 1988/551). Yn rheoliad 2(1) diwygir y diffiniad o “partner” i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 5 yn diwygio Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Ffioedd i Ymwelwyr Tramor) 1989 (O.S. 1989/306) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil yn hytrach na'r term “spouse” pan fo'r term yn digwydd yn y Rheoliadau hyn.

Mae paragraff 6 yn diwygio Gorchymyn Cynrychiolaeth y Bobl (Ffurflenni Cymraeg) 1989 (O.S. 1989/429). Mae Ffurflen 2 yn Atodlen 1 yn bapur dirprwy i'w ddefnyddio os bydd etholwr yn penodi rhywun arall i bleidleisio ar ei ran mewn etholiadau seneddol yng Nghymru. Diwygir nodyn 4 i Ffurflen 2 (sy'n darparu na chaiff y person sy'n pleidleisio fel dirprwy, bleidleisio fel dirprwy i fwy na dau etholwr nad yw'r person hwnnw yn berthynas o un o'r categorïau a bennir yno) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 7 yn diwygio Rheoliadau Tribiwnlysoedd Prisio a Thâl Cymunedol 1989 (O.S. 1989/439) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil yn hytrach na'r term “spouse” pan fo'r term yn digwydd yn y Rheoliadau hyn.

Mae paragraff 8 yn diwygio Rheoliadau'r Dreth Gyngor (Darpariaethau Ychwanegol ar gyfer Diystyru Disgownt) 1992 (O.S. 1992/552). Mae rheoliad 3(1) o'r Rheoliadau hyn yn gosod dosbarthiadau amrywiol o berson at ddibenion Atodlen 1 i Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (p. 14) (sy'n darparu y caiff dosbarthiadau rhagnodedig o berson eu diystyru at ddibenion disgownt y dreth gyngor). Yn rheoliad 3(1), diwygir is-baragraff (a) o Ddosbarth E i gynnwys cyfeiriad at

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

bartner sifil. Diwygir paragraff 4(1) o'r Atodlen i gynnwys cyfeiriad at gyplau sy'n cyd-fyw fel pe baent yn bartneriaid sifil.

Mae paragraff 9 yn diwygio Gorchymyn y Dreth Gyngor (Anheddau Esempt) 1992 (O.S. 1992/558). Diwygir erthygl 2(5) (sy'n ddarpariaeth dehongli) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil, partneriaeth sifil, ac at gyplau sy'n cyd-fyw fel pe baent yn bartneriaid sifil. Yn erthygl 3, diwygir Dosbarth N i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 10 yn diwygio Rheoliadau'r Dreth Gyngor (Gweinyddu a Gorfodi) 1992 (O.S. 1992/613). Yn rheoliad 32 (sy'n ymwneud â dehongli a chymhwyso Rhan VI o'r Rheoliadau hynny), diwygir y diffiniad o "net earnings" (enillion net) ym mharagraff (1) i gynnwys cyfeiriad at wŷr gweddw neu bartneriaid sifil sy'n goroesi. Mae hyn yn golygu bod y diffiniad o enillion net yn cael ei ddiwygio i hepgor taliadau megis blwydd-daliadau i bersonau penodol gan gynnwys partner sifil sy'n goroesi. Diwygir rheoliad 58(1)(b) (sy'n ymwneud â rhwymedigaethau dyledus ar farwolaeth), i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil. Mae hyn yn golygu y caiff awdurdod trethu adennill rhwymedigaethau treth gyngor dyledus pan fydd farw'r sawl sy'n talu'r dreth gyngor (pan fydd y sawl sy'n talu'r dreth gyngor yn atebol yn unigol ac ar y cyd am dalu treth gyngor fel partner sifil) a hynny oddi wrth ei ysgutor neu ei weinyddwr. Yn y cyd-destun hwn, mae'r cyfeiriad at bartner sifil yn cynnwys person sy'n byw gyda pherson arall o'r un rhyw fel pe baent yn bartneriaid sifil, yn rhinwedd y cyfeiriad yn rheoliad 58 at adran 9 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (p. 14). Diwygiwyd adran 9 gan baragraff 140 o Atodlen 27 i Ddeddf Partneriaeth Sifil 2004 (p.33) i gynnwys cyfeiriad at bersonau sy'n cyd-fyw fel pe baent yn bartneriaid sifil. Mae'r diwygiadau i reoliad 58 yn adlewyrchu darpariaeth sydd eisoes yn bodoli ar gyfer gwŷr a gwragedd.

Mae paragraff 11 yn diwygio Rheoliadau Tribiwnlysoedd Prisio (Cymru) 1995 (O.S.1995/3056). Diwygir paragraffau 7(1)(f), 23(2) a 42(3) i gynnwys cyfeiriad at bartneriaid sifil. Mae paragraff 7(1) (f) yn darparu bod person yn cael ei anghymhwyso rhag cael ei benodi'n aelod o dribiwnlys, neu rhag parhau'n aelod, os daw ei briod neu ei bartner sifil yn gyflogai i'r tribiwnlys hwnnw. Mae paragraff 23(2) yn darparu bod person yn cael ei anghymhwyso rhag cymryd rhan mewn gwrandawriad neu benderfyniad o apêl, neu weithredu fel clercc neu swyddog tribiwnlys o ran apêl, os yw'r apelydd yn briod iddo neu'n bartner sifil iddo, neu os yw'r person hwnnw'n cefnogi'r apelydd yn ariannol. Diwygir paragraff 42(3) (sy'n darparu bod person yn cael ei anghymhwyso rhag cymryd rhan fel aelod mewn gwrandawriad neu benderfyniad o apêl, neu weithredu fel clercc neu swyddog tribiwnlys o ran apêl mewn amgylchiadau penodol) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraph 12 yn diwygio Rheoliadau Grantiau Adnewyddu Tai 1996 (O.S. 1996/2890). Yn rheoliad 2(1) diwygir y diffiniad o "close relative", "family", "member of a couple", "partner", ac "unmarried couple" i gynnwys cyfeiriad at bartneriaeth sifil. Mae paragraff 10A(1)(b) yn Atodlen 1 (sy'n gosod yr amod y mae'n rhaid ei fodloni er mwyn i rywun fod yn gymwys i gael premiwm profedigaeth) i gynnwys cyfeiriad at farwolaeth partner sifil a fu farw ar neu ar ôl 9 Ebrill 2001. Diwygir paragraff 65 yn Atodlen 4 (sy'n darparu bod taliadau penodol a wnaed i ddigolledu bod person perthnasol, neu eraill sy'n gysylltiedig â'r person hwnnw a oedd yn llafurwr caethwasaid, a oedd yn cael ei orfodi i lafurio'n gaethwasaid, a oedd wedi dioddef colled i eiddo neu anaf personol neu a oedd yn rhiant i blentyn a fu farw) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil a phartner sifil a fu farw.

Mae paragraff 13 yn diwygio Rheoliadau'r Dreth Gyngor (Dosbarthiadau Rhagnodedig o Anheddau) 1998 (O.S. 1998/105). Yn yr Atodlen, diwygir paragraffau 1(1) a 2(1), (2), a (3) (sy'n darparu bod annedd yn mynd gyda swydd mewn amgylchiadau penodol) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil. Diwygir paragraff 3 i gyfeirio at gyplau sy'n cyd-fyw fel pe baent yn bartneriaid sifil.

Mae paragraff 14 yn diwygio Rheoliadau Addysg (Llywodraeth Ysgol) (Cymru) 1999 (O.S. 1999/2242). Mae Atodlen 7 i'r Rheoliadau hynny'n gosod cyfyngiadau ar bersonau sy'n cymryd rhan yn nhrafodion cyrff llywodraethu neu eu pwyllgorau. Diwygir paragraff 1 (y ddarpariaeth dehongli) i gynnwys is-baragraff (d) newydd i gyfeirio at bersonau sy'n cyd-fyw fel pe baent yn bartneriaid sifil. Mae paragraff 2(4) o'r Atodlen honno (sy'n darparu y caiff person ei drin fel pe bai ganddo fuddiant ariannol uniongyrchol neu anuniongyrchol mewn contract, contract arfaethedig neu fater arall pe bai perthynas sydd yn byw gydag ef, yn ôl ei wybodaeth, wedi cael ei drin neu a fyddai'n

cael ei drin fel pe bai ganddo fuddiant o'r fath, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 15 yn diwygio Rheoliadau Llywodraeth Leol (Terfynu Cyflogaeth yn Gynnar) (Iawndal yn ôl Disgresiwn) (Cymru a Lloegr) 2000 (O.S. 2000/1410). Diwygir is-baragraff (c)(iii) yn y diffiniad o "eligible child" i gynnwys cyfeiriad at blentyn mabwysiedig partner sifil.

Mae paragraff 16 yn diwygio Rheoliadau'r Cynlluniau Effeithlonrwydd Ynni Cartref (Cymru) 2000 (O.S. 2000/2959 (Cy. 190)). Yn rheoliad 5 (sy'n darparu pwy a all wneud cais am grant), diwygir rheoliadau 5(1)(a), 5(1)(b), 5(2)(a), 5(2)(b), 5(2)(ch), a 5(6) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 17 yn diwygio Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001 (O.S. 2001/2283 (Cy.172)). Yn rheoliad 2, diwygir is-baragraff (c) yn y diffiniad o "aelod annibynnol" ac is-baragraff (b) yn y diffiniad o "aelod panel lleyg" i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 18 yn diwygio Rheoliadau Cartrefi Gofal (Cymru) 2002 (O.S.2002/324 (Cy.37)). Diwygir y diffiniad o "perthynas" yn rheoliad 2(1) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraph 19 yn diwygio Rheoliadau Gofal Iechyd Preifat a Gwirfoddol (Cymru) 2002 (O.S. 2002/325 (Cy.38)). Yn Rhan II o Atodlen 3, diwygir paragraff 1 (sy'n pennu'r manylion y mae'n rhaid eu cynnwys yng nghofrestri cleifion) i gynnwys cyfeiriad at statws partneriaeth sifil.

Mae paragraff 20 yn diwygio Rheoliadau Cofrestu Gofal Cymdeithasol a Gofal Iechyd Annibynnol (Cymru) 2002 (O.S. 919 (Cy.107)). Diwygir y diffiniad o "relative" yn rheoliad 2(1) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 21 yn diwygio Rheoliadau Byrddau Iechyd Lleol (Cyfansoddiad, Aelodau a Gweithdrefnau) (Cymru) 2003 (O.S. 2003/149 (Cy.19)). Diwygir rheoliad 15(5) (sy'n darparu y caiff aelod o fwrdd iechyd lleol ei drin fel pe bai ganddo fuddiant anuniongyrchol ariannol mewn contract, contract arfaethedig neu fater arall os yw'r aelod hwnnw neu unrhyw enwebai gan yr aelod hwnnw yn dod o fewn y naill neu'r llall o'r categorïau a nodir yn is-baragraffau (a) a (b)) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 22 yn diwygio Rheoliadau Gwasanaethau Maethu (Cymru) 2003 (O.S. 2003/237 (Cy.35)). Mae rheoliad 24(9)(d) yn darparu na ddylid penodi person yn aelod annibynnol o banel maethu os yw'r person, yn achos asiantaeth faethu, yn perthyn i gyflogai gan y darparrydd cofrestredig, neu i unrhyw berson sy'n ymwneud â rheoli'r asiantaeth faethu. Diwygir rheoliad 24(10) (sy'n diffinio'r ymadrodd "perthyn" at ddibenion Rheoliad 24(9)) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil. Yn Atodlen 3 (sy'n pennu'r wybodaeth y mae'n rhaid i ddarparrydd gwasanaeth maethu ei chael i gydymffurfio â'i rwymedigaeth o dan reoliad 27(2)(a)), diwygir paragraff 2 i gynnwys cyfeiriad at bartneriaeth sifil.

Mae paragraff 23 yn diwygio Rheoliadau Canolfannau Preswyl i Deuluoedd (Cymru) 2003 (O.S. 2003/781 (Cy.92)). Yn Atodlen 4, diwygir paragraff 2(a) (sy'n pennu manylion y mae'n rhaid eu cynnwys mewn cofrestri preswylwyr) i gynnwys cyfeiriad at statws partneriaeth sifil.

Mae paragraff 24 yn diwygio Rheoliadau Asiantaethau Gofal Cartref (Cymru) 2004 (O.S. 219 (Cy.23)). I Yn rheoliad 2(1), diwygir y diffiniad o "perthynas" i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 25 yn diwygio Rheoliadau Cwmnïau RTM (Memorandwm ac Erthyglau Cymdeithasu) (Cymru) 2004 (O.S. 2004/675 (Cy. 64)). Mae rheoliad 2(1) yn darparu bod memorandwm cymdeithasu cwmni RTM ("Hawl i Reoli"), i fod ar y ffurf a nodir yn Rhan 1 o Atodlen 1 i'r Rheoliadau hyn ac i gynnwys y darpariaethau sydd ynddi. Yn Rhan 1 o'r Atodlen honno, mae paragraff 4 yn nodi'r pwerau amrywiol a fydd gan y cwmni er mwyn hybu ei amcanion. Diwygir paragraff 4(ph) (sy'n darparu y caiff y cwmni roi neu ddyfarnu pensïonau, dyfardaliadau, blwydd-daliadau, arian rhodd, a phensiynau ymddeol neu lwfansau neu fudd-daliadau eraill neu gymorth elusennol ac yn gyffredinol darparu manteision, cyfleusterau a gwasanaethau ar gyfer unrhyw un sydd neu a fu yn un o gyfarwyddwyr neu yn un o gyflogeion y cwmni, a'u perthnasau perthnasol a'u dibynyddion) i gynnwys cyfeiriad at bartneriaid sifil a phartneriaid sifil sy'n goroesi.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

Mae paragraff 26 yn diwygio Rheoliadau Tribiwnlysoedd Prisio Lesddaliadau (Ffioedd) (Cymru) 2004 (O.S. 2004/683 (Cy.71)). Yn rheoliad 8 (sy'n darparu na chodir ffioedd neu ostwng ffioedd mewn achosion penodol, gan roi sylw i amgylchiadau'r ceisydd a phartner y ceisydd) diwygir y diffiniad o "partner" ym mharagraff 4 i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 27 yn diwygio Rheoliadau Taliadau Gwasanaeth (Gofynion Ymgynghori) (Cymru) 2004 (O.S. 2004/684 (Cy.72)). Yn rheoliad 2(1), diwygir y diffiniad o "perthynas agos" i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 28 yn diwygio Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cynnal Refferenda) (Cymru) 2004 (O.S. 2004/870 (Cy. 85)). Mae'r darpariaethau yn Atodlen 3 i'r Rheoliadau hyn yn cymhwyso, gydag addasiadau, Ddeddfau ac offerynnau statudol penodol. Yn Nhabl 1 o'r Atodlen honno (sy'n cymhwyso darpariaethau o Ddeddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 (p.2)) diwygir y cofnod sy'n ymwneud ag adran 61(4) o'r Ddeddf honno, i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil. Yn Nhabl 3 o'r Atodlen honno (sy'n cymhwyso darpariaethau yn Atodlen 2 i Reolau Etholiadau Lleol (Prif Ardaloedd) 1986, diwygir y cofnod sy'n ymwneud â Rheol 29 o'r rheolau hynny (cwestiynau i'w rhoi i etholwyr) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 29 yn diwygio Rheoliadau Gofal Cymunedol, Gwasanaethau ar gyfer Gofalwyr a Gwasanaethau Plant (Taliadau Uniongyrchol) (Cymru) 2004 (O.S. 2004/1748 (Cy.185)). Mae'r Rheoliadau hyn yn darparu i daliadau i gael eu gwneud yn uniongyrchol i fathau penodol o geiswyr er mwyn iddynt allu talu am fathau penodol o wasanaethau. Mae rheoliad 7(1) yn darparu, mewn gwirionedd, os yw darparydd y gwasanaeth yn berson a grybwyllir yn rheoliad 7(2), bydd y taliad uniongyrchol yn ddarostyngedig i'r naill amod neu'r llall a bennir ym mharagraffau (a) a (b) yn eu trefn o reoliad 7(1). Yn rheoliad 7(2), diwygir paragraffau (a), (b), (ch) a (d) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil.

Mae paragraff 30 yn diwygio Rheoliadau Cynlluniau Lleoli Oedolion (Cymru) 2004 (O.S. 2004/1756 (Cy.188)). Diwygir y diffiniad o "perthynas" yn rheoliad 2(1) i gynnwys cyfeiriad at bartner sifil a phartner sifil blaenorol.

Ni luniwyd arfarniad rheoliadol llawn ar gyfer yr offeryn hwn, gan nad yw'r offeryn yn effeithio o gwbl ar gostau busnesau, elusennau, cyrff gwirfoddol nac unrhyw gyrff cyhoeddus ar wahân i Ddeddf Partneriaeth Sifil 2004 ei hunan. Cyhoeddwyd asesiad effaith reoleiddiol llawn ar gyfer partneriaeth sifil ynghyd â Ddeddf Partneriaeth Sifil 2004 a gellir ei weld yn <http://www.dti.gov.uk/access/ria/index.htm#equality>